

„ne kényszerítse természetét arra, amire se kedve, se készsége.“ Ezért hangoztatja, hogy sem ájtatosságban, sem gondban ne merüljünk el annyira, hogy a pihenésről megfeledkezzünk. „Az emberi test és elme megkívánja a fáradtság után a nyugodalmat, a szorongató gond után a könnyebbséget és a víg tágulást.“ Faludi főleg élete utolsó éveiben érezte ennek a „víg tágulásnak“ szűkességét. Szerette is a séták „királyi multságát.“ Legszívesebben a Rohonc-ról Léka felé vezetot róttá. Az utókor el is nevezte Faludi-völgynek. Itt tanulta meg a természet öln a pázmányi „csudálkozást“, amely eklogáinak is ihletforrása. Leírja a tavaszt, az erdőt, a hajnalt, a parasztember életét, munkáját, a pásztor furulyázását.

Igazat kell adnunk Rónay kitűnő jellemzésének: „Faludi Ferenc a keresztény ember ezen új magatartásának mestere, ennek a keresztény humanizmusnak a bölcse és tanítója; itt kell őt és munkásságát elhelyeznünk a magyar lélek, érzés, vallásosság történetében, mint a 18. századi magyar keresztény humanizmus egyik legjelentősebb képviselőjét és mindenestre legkiválóbb íróját.“

Egész életében nemzetének szolgált, arra pazarolta energiáit. Önmagát dorgálja a Szent emberben, amikor azt írja: vétenek, „kik minden tehető erejeket másokra költik, minden idejüket másokra fordítják... Másnak szolgálnak, magok fogynak, mint az égő gyertya.“

Öry Miklós

TERÉZ ANYA LEVELE AZ INDAI TÖRVÉNYHOZÁSHOZ

Teréz anya a világ közvéleményének örömeire 1979-ben megkapta a Nobel-békedíjat „a szenvedő emberiség érdekében végzett munkájáért, amelyet az emberi méltóság-
nak és értéknek tisztelete jellemez“. Amikor tudomást szerzett a kitüntetésről, kijelentette: „A díj nekem ítélésével elismerték a szegények jelenlétét a világban.“ — Az előző jellemzést igazolja itt közölt levele is 1978-ból a (volt) indus miniszterelnök-höz. Tiltakozásul írta az ellen a törvény ellen, amely betű szerint az „erőszakos térítést“ tiltja, valójában azonban könnyen lehetetlenné tehet minden keresztény munkát. A levelet elküldés előtt megmutatta a kalkuttai érseknek jóváhagyás végett.

Kedves Desai úr és Parlamentünk tagjai!

Sok ima és áldozat után írok Önöknek, hogy azt kérjem: nézzenek szembe imádságban Istennel, mielőtt megteszik a lépést, amely megsemmisíti népünk örömét és szabadságát.

A mi népünk — hiszen ezt jobban tudják nálam — istenfélő nép. Akárhogyan is közelednek hozzánk, megtalálják Istennek ezt a jelenlétét, Isten félelmét. Ma az egész országban mindenki bizonytalanságot érez, mert a lelkiismereti szabadság lényegéhez nyúltak hozzá.

A vallás nem olyasmi, amihez önök vagy én hozzányúlhatunk. A vallás Isten imádása — tehát lelkiismeret dolga. Nekem magamnak kell eldöntennem a magam számára, önöknek a saját számukra, hogy mit választunk. Számomra az a vallás, amelyben élek, amelyben imádom Istent, a katolikus vallás. Ez az életem, az

örömem, és a szerető Isten legnagyobb ajándéka számomra. Nem adhatott volna nagyobbat.

Nagyon szeretem a népemet, jobban, mint önmagamat, ezért természetesen szeretném megadni nekik e kincs birtoklásának örömét; de nem tőlem függ, hogy megadjam, nem is kényszeríthetem rá senkire. Ugyanígy nincs ember, nincs törvény, nincs kormány, amelynek joga lenne megakadályozni vagy kényszeríteni akár engem, akár bárkit, ha úgy döntök, hogy csatlakozom ahhoz a valláshoz, amely nekem békét, örömet, szeretetet ad.

Úgy hallottam, hogy Gandhi ezt mondta: „Ha a keresztények Jézus Krisztus tanítása szerint élének, Indiában nem maradna hindu.” Nem adhatjuk azt, amink nincs.

Ez az új kezdeményezés, amelyet a vallásszabadság örvén hoztak a parlament elé, hamis. Nincsen szabadság, ha az egyén nem szabad, hogy lelkiismerete szerint választhasson. Népünk nagyon zavarodott. Évek hosszú során át békességben élt együtt. Most a vallást halálos fegyvernek használják fel, hogy szétzúzzák a szeretetet, amellyel egymás iránt viseltetek, csak mert az egyik keresztény, a másik hindu, a harmadik törzsi vallást követ. Hát nem félnék Istentől?

Őnök Ishwarnak hívják őt, mások Allahnak, megint mások egyszerűen Istennek. De valamennyiünknek el kell ismernünk, hogy Ő teremtett bennünket azzal a nagy céllal, hogy szeressünk és minket is szeressenek. Kik vagyunk mi, hogy megakadályozzuk népünket ennek az Istennek a megtalálásában, aki teremtette őket – aki szereti őket – akihez egyszer vissza kell térniük?

Őnök Isten nevében vették át szent kötelességüket – elismerve Isten legfőbb jogát országunk és népe fölött. Milyen gyönyörű volt ez! De most féltém önöket. Féltém népünket. Az abortusz engedélyezése nagyon sok gyűlöletet hozott, – mert ha az anya megölheti saját gyermekét, a többiek még inkább ölni fogják egymást. Őnök nem tudják, mit okozott és mit okoz az abortusz népünkben. Annyi az erkölcstelenség, annyi a szétdúlt otthon, annyi a lelki zavar, mert az anya lelkiismerete nem tud megnyugodni a meg nem született ártatlan gyermek meggyilkolása miatt. Nem tudják, mennyi rossz terjed mindenütt.

Desai úr, ön olyan közel van ahhoz, hogy szemtől szembe találkozzék Istennel. Szeretném tudni, mit felel majd, amiért megengedte a meg nem született ártatlan gyermek életének elpusztítását és megsemmisítette a szabadságot, hogy mindenki választása és hite szerint szolgálja Istent. Azt hiszem, halálunk óráján Jézus szavai szerint fognak megítélni bennünket:

„Éhes voltam és ennem adtatok,
szomjaztam és innom adtatok,
hajléktalan voltam és befogadtatok,
mezítelen voltam és felruháztatok,
beteg voltam és gondomat, viseltétek,
börtönben voltam és meglátogattatok.

Bizony mondom nektek, hogy amit egynek e legkisebb testvéreim közül tettem, nekem tettétek.”

Gandhi is azt mondta: „Aki a szegényt szolgálja, Istent szolgálja.”

Én sok-sok órát töltök a szegények és haldoklók, a nem kívánatos, a szeretetet nélkülöző emberek, a leprások, az elmebetegek szolgálatában – mert szeretem Istent, és hiszek az ő szavában: „Nekem tettétek.” Ez az életem egyedüli értelme és öröme: hogy szeressem és szolgáljam Őt a szegények, a nem kívánatosak, az éhesek, a szomjasok, a mezítelenek, a hazátlanok keserves állótözetében. És természetesen amikor így cselekszem, minden egyes szenvedő fivéremnek és nővéremnek hirdetem az Ő szeretetét és részvételét.

Mr. Desai és Parlamentünk tagjai! Isten nevében: ne rombolják le országunk és népünk eddigi szabadságát, hogy lelkiismeretük és hitük szerint szolgálják és szeressék Istent. Ne kicsinyeljék le a mi hindu vallásunkat, azt állítva, hogy szegény hindu népünk „egy tányér rizsért” odaadja a vallását. Én ilyesmiről nem tudok és sohasem láttam, bár ezrével tápláljuk a minden kaszthoz és valláshoz tartozó szegényeket, és ezek haltak meg a kezük között szépségesen, békében Istennel.

Emlékszem, egyszer fölstedtem az utcáról egy elhagyatott férfit, akit már majdnem megettek a férgek. Hálásan mondta: „Úgy éltem az utcán, mint egy állat – de úgy halok meg, mint egy angyal, szeretetet és gondoskodást élvezve.” És gyönyörű halált halt, szeretetet és gondoskodást élvezve, békességben Istennel.

Mindig szabályommá tettem, hogy egész szívvel együttműködjem a központi állami kormányzattal minden vállalkozásban, ami népünk javát szolgálja.

Örömmel fogják hallani, hogy igen komolyan közreműködünk a népességkorlátozás segítségével erkölcsileg egészséges eszközökkel. Csak Kalkuttában 102 központunk van, ahol a családoknak a szeretetből fakadó önuralmat tanítjuk. Előmozdítjuk itt a természetes családtervezés erkölcsös, jogos és tudományos módszerét. 1971-től 1978-ig 11 701 hindu, 5568 mozlím és 4341 keresztény családnak segítettünk. Ezzel a természetes és szép módszerrel élve 61 397 csecsemővel kevesebb jött a világra.

Egy másik szomorú pontot érintve: szeretném tudtukra adni, hogy nemrég be akartam jutni társulattal Arunachal Pradesh-be, de mindezt ideig nem sikerült. Pedig a Ramakrishna misszió tagjai szabadon bemehetnek. Mi 87 helyen működünk Indiában. Miért nem lehetünk az ottani szegényeinkkel is?

Kérem, nagyon kérem, rendeljenek el egy imnapot az egész országban. Országunk katolikusai április 6-ára, péntekre kihirdettek egy böjti, áldozati és imnapot egész Indiában, hogy megőrizzük a békét és a közösségi egyetértést, és biztosítsuk, hogy India megfeleljen a vallásszabadság eddigi nemes hagyományának. Azt kérem, ajánljanak egy ilyen közbenjáró napot országunk minden közösségének, hogy elérjük a békét, egységet és szeretetet; hogy egyetlen, szeretettel teli szívvé forrjunk össze, és így lehessünk Isten szeretetének

napfénye, az örök boldogság reménye és Isten szeretetének és részvételének éző lángja családjainkban, országunkban és a világban.

Isten áldja meg Önöket.

LEVELEK A MISSZIÓBÓL

Hála a Jó Istennek, aki teljesítette évtizedes álmomat: hogy misszionárius legyek a szegények között. 1978-ban a Sao Pauló-i érsek három évre Caetité missziós egyházmegyébe küldött itt Brazíliában. Három plébániát kaptam, nevük: Piripá, Tremedal és Cordeiros (báránykák). Az egyházmegye kb. akkora, mint Svájc. Az én plébániám 3700 km-re terjednek az őserdőben, úttalan utakon, 65 000 hívővel, összesen 12 kápolnával. Három nap múlva már tudtam: aki itt gyenge, az tönkre megy, akinek nincs medveereje, az nem soká tart ki, akinek Istenbe vetett bizalma nem kimeríthetetlen, az sohasem lehet itt misszionárius.

Aszfaltutak nincsenek. A trópusi eső alámossa a földutakat. Egészen sajátos művészet az autóvezetés a hatalmas lyukak között. Hidak hiányában mindenki gyalog vagy autóval lálbolja át a patakokat. Ha az idős terepjáró beakad, akkor vedd le a cipőt, várakozz, míg számárháton vagy lovon, autón megérkezik valaki, és térdig érő vízben told az autót. Nem tudok vezetni, így sofőrre is szükségem van. De jobb is kettesben lenni: az éles kövek felhasítják a gumikereket, motorhiba áll elő stb. A vidék tele mérges kígyókkal, skorpiókkal. 1978-ban két ember halt bele plébániám területén kígyómárásba. A nép azt beszéli, hogy egy misszionárius felajánlotta életét paptestvéreimért, és ezért nincs azóta kígyómárásos haláleset a papok között. — Eső vagy hat hónapig az évben egyáltalán nincs. A kövek átforrósodnak az úton a trópusi hőségben. Ivóvíz nincs, csak patakok és tócsák, ahonnan a lakosság bádogdobozokban meregget a zöldesbarna vizet, miután békák, szúnyogok és egyébek ezrei fürödtek benne... Én legalább felforralva iszom. Mások az esővizet tartogatják évszámra, mert az „Jó víz”. Egyik tervem: artézi kutakat fúratni minden falucskában. Ez megtakarítaná az orvosságok 50 %-át. A nehézségek nem hiányoznak. A gép beletörik a köves talajba, az alkatrészek pótlása legalább egy hétig tart. Egy kút költségvetése 15 000 márkára szól. — Mikor aztán elérkezik az esős évszak, arra ébred hajnalban az ember, hogy a szoba úszik a vízben. Itt a forró éghajlat alatt a házaknak rendszeren nincs födémjük, csak tetőfedő cserepek. A víz átszivárog a lyukakon, és az ágyamba csöpög. — Villanyvilágítás nincs; nagyobb házcsoportoknak egy-egy olajmotor ad gyenge áramot este 6 és 10 óra közt. A télen Piripában kereken 100 napot töltöttünk gyertyafénynél, mert a motor megint elromlott.

Rendeteg a munkanélküli. Így híveim többnyire rosszul tápláltak, és nincs erejük az óriási kiterjedésű vidék termékeny tételére. 70 %-uk analfabéta. Jóformán sohasem volt még saját lelkipásztoruk. Több mint száz osztatlan falusi elemi iskola van, ahol a gyerekeknek elsődleges oktatást kellene kapniok. 1979-ben népmisszió szeretnék tartani. Mindenütt vannak ún. „animadores” (Jaiikus apostolok), akik vasárnaponként igeistentiszteletre gyűjtik össze a népet. 1978 júliusában 150 fiatalnak adtam lelkigyakorlatot. 40 km-ről jöttek, lovon, jeepen, teherautón. A földön ültek, „farofát” ettek (száraz hús liszttel), forró kávét ittak tócsavízből. Látnák csak, hogy özőnlük a nép a szentmisére, ha kéthavonként a pap megérkezik kápolnájukba! Anya csecsemőjével egy számaon, vőlegény-menyasszony lóháton, lakodalmassok öszvérháton, órák hosszat lovagolva a zsúfolt kápolnáig... Az egyik mise 4 óra van jelezve. Fél nyolckor tudom megkezdeni. 200 ember vár rám türelmesen. Tudják: itt várni kell. Útközben is állandóan feltartanak: „Jöjjön be hozzánk, Atyám! Édesapám súlyos beteg!” Több templomépületet kellene restaurálni, sőt újjáépíteni. Ifjúsági otthon is kellene. Carai-